45ste jaar. — N° 3 Zaterdag 8 Januari 1898.

Men schrijft in te **Tongeren** bij M. COLLÉE, uitgever en eigenaar van dit blad.

De *Postrijder* verschijnt 's dinsdags, 's donderdags en 's zaterdags.

Alle toezendingen van brieven, geld of aankondigingen moeten franco gedaan worden aan den uitgever, **Groote Markt, n° 37-39, te Tongeren.**

DE POSTRIJDER

DER PROVINCIE LIMBURG.

Abonnement:

Drie maal per week **6** franks per jaar.
Twee » » **5** » »
Een » » **4** » »
Een blad afzonderlijk **10** centiemen.
De abonnementen zijn vooraf betaalbaar.
Aankondigingen **15** cent^es per drukregel.
Reclamen, vonnissen en andere artikels vooraan of binnen in het blad: **1** fr. den drukregel.

TONGEREN, DEN 8 JANUARI 1898.

NIEUWJAAR.

Buitengewone premie aan de lezers van den *Postrijder der provincie Limburg.*

Het tijdstip der geschenken daar zijnde, altijd bezorgd onze lezers aangenaam te zijn, hebben wij eene overeenkomst gesloten met het eerste huis van Brussel voor het nemaken van portretten en photographische vergrootingen.

Dank instellingen volgens de laatste verbeteringen, waarborgen wij een verzorgd en onberispelijk werk.

Ook hebben wij ons de uitsluitelijke medewerking van dit belangrijk huis verzekerd dat ons toelaat aan onze lezers een onveranderlijk portret, *van halve natuurlijke grootte*, op schoone zwarte karton, onder glas en met eene gulden lijst, van eene waarde van **vijftig franken**, als reclame, voor den ongeloofelijken prijs van

ZESTIEN FRANKEN

te bezorgen.

Men kan zich rekening geven over de kunstwaarde dezer portretten door het exemplaar dat uitgestald is in de vitrienen van den Boekhandel van den *POSTRIJDER*, Groote Markt 37 en 39 te Tongeren.

Zendt met een postmandaat aan **M. Neyt, Wolvengrachtstraat 64, te Brussel**, de helft dezer som, betaij acht franken, alsook eene voldoende photographie van welke grootte zij ook weze, en gij zult binnen de veertien dagen de ingelijste vergrooting ontvangen, alsook het portret dat gij aan het huis zult toevertrouwd hebben.

Het overige, zijnde acht franken, is betaalbaar bij de ontvangst.

PREMIE aan de lezers van den POSTRIJDER.

De **Postrijder** is het oudste blad van Limburg.

De **Postrijder** is het grootste blad van het vlaamsche land.

De **Postrijder** is het goedkoopste blad van België.

Een blad dat drie maal per week verschijnt voor den prijs van ZES FRANKEN *s' jaars*, om dat te vinden moet men bij den **Postrijder** komen.

Mits opleg van **1 frank** heeft elke persoon die zijn abonnement voor 1898 *vooraf betaalt* recht op een exemplaar van de

Uitlegging der Gemeentewet
VAN BELGIË VAN DEN 30 MAART 1835,
met bijvoeging van alle veranderingen welke latere wetten er aan toegebracht hebben en opheldering der moeilijkheden die zich in de toepassing kunnen aanbieden
door **M. COLLÉE.**
vijfde vermeerderde en verbeterde uitgaaf.

De prijs van dit werk is in den boekhandel bepaald op **2 fr.** Voor de GEABONNEERDEN van den *POSTRIJDER* die hun abonnement *vooraf betalen*, is het verkrijgkaar voor **1 fr.** Doch deze gunst zal maar duren tot het einde dezer maand.

Van alles wat.

Die arme *Alliance libérale* heeft geen geluk. Zij krijgt van alle kanten niets dan doctrinaire toetredingen, in zooverre dat de weinige radicalen, die in navolging van M. Feron, in deze reddingsmaatschappij getreden waren, naar de deur beginnen te zoeken om er weer uit te geraken. Zij was ingericht met het oog op de kiezingen van 1898, en men mag zich nog afvragen of die kiezingen ze nog in het leven zullen vinden.

Zeker is het dat zij een volledig fiasco heeft gemaakt in de provincie Luik, waar de progressisten hunen oproep beantwoord hebben door zich onvoorwaardelijk in de armen der socialisten te werpen.

In Henegouw bekomt dit verbond eveneens eene negatieven uitslag, maar om andere redenen.

Daar zouden de doctrinairen onderduims wel de stemmen der progressisten willen hebben, maar zonder een openlijk verbond met hen aan te gaan. Men noemt ons invloedrijke afgevaardigden, die te Bergen en te Charleroi zich wiegen met de hoop dat vele conservatieven voor hen zullen stemmen, omdat zij, als kapitalisten, een gemeenschappelijk belang te verdedigen hebben.

Die coservatieven moeten zeer zeldzaam zijn, want al de katholieke werkers, al de strijders, met de geestelijkheid aan 't hoofd, verklaren dat er niets te doen is met de liberalen. 't Zijn zij die, overal waar zij heerschten, de ongodsdienstigheid, zaad van het socialism, verspreid hebben.

En indien men, wat onmogelijk is, er in gelukte in alle groote nijverheidscentrums de macht, door de socialisten bekomen, ineens af te schaffen, dan zou die macht opnieuw ontstaan, naarmate het vrijmetselaars liberalism zijne krachten zou hernemen.

* *

De heer minister van Justitie heeft aan de ambtenaars van den burgerlijken stand streng verboden voortaan nog familienamen als voornamen in te schrijven op de registers van geboorten.

De reden van dit verbod is dat, in zekere gemeenten, hevige socialisten of anarchisten aan hunne kinderen de namen hebben gegeven van de moordenaars Caserio, Ravachol, Vaillant en andere.

De heer minister heeft, in eenen nieuwen omzendbrief, gezegd dat aangezien men mag veronderstellen dat de ambtenaars van den burgerlijken stand, die deze namen hebben ingeschreven, te goeder trouw hebben gehandeld, eene rechterlijke vervolging wegens de tot heden gepleegde feiten onnoodig wordt geacht, doch hij waarschuwt die ambtenaars, dat elke nieuwe overtreding streng zal vervolgd worden.

* *

Het budget der begiftigingen loopt in 1898 tot 4,953,200 fr., dat is 25,000 frank meer dan de vorige. Het is de Senaat die heel die meerdere uitgave veroorzaakt. De koning trekt 3,300,000 fr.; de graaf van Vlaanderen 200,000fr., De Senaat kost 210,000 fr., de Kamer 951,800 fr. en het rekenhof 293,400 fr.

1897.

Het jaar is ten einde en is alreeds verleden geheeten. Gelijk het water onzer beken en rivieren, dat nooit wederkeert, vloeien uren en dagen met hunne blijdschap en vreugde, met hunne droefheid en zwarigheid immer, immer voort, en alles wordt meegevoerd zonder dat iemand kan weêrstand bieden.....

Hoevelen zouden er zijn, die rechtzinnig en oprecht zouden durven roepen: dagen van eertijds, verleden dagen, keert weer? Wend er lijden en verblijden in de weegschaal gelegd, hoe licht woog het laatste?

Gedenkt en overweegt den bijtenden hongersnood van Oost-Indië, de jammerkreten der vermoorde Armeniërs, de woelingen van Creta en Griekenland, den opstand van Cuba tegen Spanje, dat zijn beste volk en zijn schoonste geld daar moet verpanden om zijne koloniën te bewaren.

En hoe beschrijven en brandmerken den toestand in Frankrijk? Omkooping, kuiperijen, verraad, eerloosheid en schande! Arton en Dreyfus!

Ziet de macht der dood. Opperprinsen der kerk, gelijk San Felice, Aartsbisschop van Napels, — hoofden van vorstelijke stamhuizen, als de hertog van Aumale, verdwijnen. — Canovas, de groote Spaansche minister, en Borda, de Voorzitter der Uruguayesche Republiek, raken onder de prieem der moordenaars: — edele vrouwen sterven ellendig, gelijk de Hertogin van Alençon, die verbrandde in de liefdadigheidsbazaar te Parijs!

* *

Wij zelven, hoevelen hebben wij er niet ten grave gedragen van allen stand, van alle jaren!

Wat zal ons 1898 aanbrengen? Geheim van God!

O jaar 1898, spruit des tijds, kind dat nauwelijks ter wereld zijt gekomen, wij verwachten uwe werkingen en zullen die luid en blijde begroeten; wij vreezen u niet! Wij hopen in God, wij steunen op God, wij strijden voor God.

Quis ut Deus? Wie gelijk God? wie?

Drie Koningen.

Zij hoorden eene stem in hun binnenste, die tot hen sprak: « de Heiland, de Verlosser, de Messias is geboren. Gaat tot hem. »

Zij waren de kracht en de macht: zij waren koningen.

Zij waren de verhevenheid en de grootheid: zij waren wijzen.

Zij schitterden onder hun volk uit als de starren.

De stem der menschelijke grootheid hield hen op hun troon; zij moest onvermijdelijk de stem in hun binnenste verdooven, indien deze machtigen, deze geleerden der aarde niet deugden en bijzonder die der nederigheid hadden geoefend.

Zij geloofden.

Eene ster blonk in den hemel.

Hunne wetenschap moest ze rangschikken onder de talrijke anderen die zeeds hadden leeren kennen, maar zij aanzagen die ster met het oog van het geloof.

En zij vertrokken.

Zij verlieten grootheid en vrede, voldoening en rust voor eene lastige en onbepaalde reis.

Niets hield hen tegen.

Zij volgden de sterre, de stem van hun geweten.

Boven een ellendigen stal prijkt zij en stuit haren gang.

Daar is armoede, daar is elende.

Dat schrikt die koningen, die ware wijzen niet af

In eene kribbe, tusschen twee dieren, omgeven door een armen man en eene arme vrouw, zien zij een wicht in schamele docken gewonden.

Zij twijfelen niet eens, zij knielen, zij aanbidden hunnen God.

Zij waren de eerste niet.

Arme herders waren vóór hen ter aanbidding geroepen.

Geen hoogmoed doet hun dit als eene vernedering aanzien, zij liggen geknield in het stof, en brengen het arme kind, het goddelijk kind, hunne kostelijke offers

En het hart gevuld met zaligheid, den geest gevoed met den geest van daarboven, keeren zij huiswaarts, God lovende en zijne goedheid verkondigende.

Welke les voor de machtigen dezer aarde!

In de reeks winterfeesten der heidenen was er eene dat 12 dagen duurde; het begon den 25 December (bij de Christenen Kersdag) en eindigde op 5 Januari. Onze heidensche voorvaderen geloofden dat alsdan sommige goden neerdaalden en hunne weldaden en ook hunne straffen over de aarde verspreidden. Ter gelegenheid der feesten aten onze voorvaderderen zekere koeken, waarvan het gebruik nog overgebleven schijnt te zijn in den koek of in de taart die op Drie-Koningendag in de familiën wordt geëten.

De geloofpredikers hebben aan de meeste heidensche feesten eenen christelijken zin gegeven, zonder er het tijdstip van te veranderen en zelfs zonder de gebruiken, waar het volk het meest aan gehecht was, veel te wijzigen.

Men kent de geschiedenis der Drie Koningen, die begeleid door eene sterre, naar de geboorteplaats van den zoon Gods reisden, om hem geschenken aan te bieden. MELCHIOR offerde aan het Kind goud, als een teeken van zijne goddelijke waardigheid; GASPAR wierrook, als een bewijs van hulde; en BALTHAZAR myrrhe, als een zinnebeeld van het toekomstig sterven. Maria vereert de gekroonde begiftigers met een tegengeschenk en biedt hun een der docken van haar Kind aan, welke zij met geluk en dankbaarheid aannemen, waarna zij vertrokken en naar hun land terug keerden.

Zij zijn in hun vaderland gestorven, maar hunne lijken kwamen later in Duitsche handen. Zij rusten nu te Keulen in eene kapel, waar ter hunner eere een droefgeestig lichtje brand. In de dagen van rood werden de lijken door de straten der stad rondgevoerd, door de inwoners die er bijstand van verhoopten. De 6de Januari, hun verjaardag, heet Drie-Koningendag. Vroeger hadden dien dag luisterrijke feesten plaats. In de kerken werden prachtige vertooningen gehouden. Sommige verkleedden zich als herders en speelden op herders fluiten, andere zongen. In het koor zat Maria met het Kind. En terwijl langs het dak der kerk eene fraaie ster werd voortbewogen, kwamen drie ruiters, als koningen verkleed, van drie zijden der kerk het koor binnengereden. Daar gaven zij geschenken en vertoonden de aanbidding der Oostersche koningen. Ondertusschen werden liederen gezongen.

Ook in het burgerlijk leven werden deze vertooningen nagevolgd en in menige plaats loopen nog arme lieden, wonderlijk verkleed, eene ster ronddraaiende, onder het zingen van een Drie-Koningenlied.

Ziehier een lied dat, onder anderen, op Drie-Koningendag vroeger werd gezongen:

Drie Koningen met een' Ster,
Zij kwamen gereden van zeer ver.
En zij kwamen zoo verre gegaan,
Tot dat die sterre bleef stille staan.
Sterre, gij moogt zoo stille niet staan,
Ge moet met ons naar Bethleëm gaan.
Bethleëm, de schoone stad,
Waar dat Maria met 't Kindeke zat.
't Kindeke weende van den dorst,
Maria legde 't aan haar borst.
En zij riepen allen gelijk:
Tot offeranden.
Laat wierrook branden!
En zij riepen allen gelijk:
Vivat onze koning, rijk!

Dit naïeve lied, waarvan de zangwijze zeer eenvoudig is, wordt niet bij J.-F. Willems of bij Snellaert in hunne verzamelingen van oude liederen, en wellicht nergens gevonden.

Drie-Koningendag is een dier weinige feesten, welke niet vergezeld gaan van luidruchtigheid, uitgelatenheid of baldadigheid, en voor gevolg hebben de verdeeldheid en het verdriet in de gezinnen te brengen; het heeft, integendeel, het voordeel de familieleden in stille vreugde meer te vereenigen en de genegenheidsbanden sterker en duurzamer te maken; het grijpt plaats aan den eigen aard, die in onze dagen maar al te veel ontvlucht wordt voor geest- en zieldoodende vermaken.

Er ligt over dit feest eene zekere poëzie, bijgezet door zijne grijze oudheid, die aantrekt en bekoort; om al die redenen verdient Drie-Koningendag ten volle onze aandacht.

OPVOEDING.

Wij willen hier eenige woorden zeggen over de opvoeding der jeugd.

Meermalen zelfs, hebben wij dit punt besproken en ook aangetoond, hoe, in 't algemeen, en op weinige uitzonderingen na, de schuld van het bederf der jeugd, meestal weegt op de ouders zelven.

Wij zeggen, natuurlijk: ouders, en willen geenszins spreken over die kinderen, die noch vader, noch moeder hebben; deze zijn weezen en hebben diensvolgens geene OUDERS die voor hunne opvoeding verantwoordelijk kunnen gesteld worden.

Wat is nu vooral de oorzaak van de ondeugendheid bij de kinderen?

Op den eersten rang: het slechte voorbeeld der ouders zelven; en op den tweeden: de niet genoegzame waakzaamheid.

Het slechte voorbeeld is uitermate verderfelijk; niemand zal dit betwisten.

Wat de genoegzame waakzaamheid betreft: deze kan insgelijks zeer noodlottig zijn, en de hoop op verdienstelijke kinders, zelfs bij de deugdzaamste ouders, teleurstellen.

Inderdaad; wat baat het dat men zijne kinders goed in 't oog houdt en goede voorbeelden geeft, wanneer zij binnen het huis zijn, en dat men er niet aan denkt of dat men de moeite niet doet van na te zien, hoe zij handelen en hoe zij zich gedragen wanneer zij buiten het huis zijn?

Is er op straat iets gaande, altijd zal men er als een zwerm van jonge bengels omtrent zien op welke bijna alles wat daar gebeurt eenen indruk laat, die medehelpt om hun karakter te vormen; en, de ondervinding is daar, om ons te betoonen van welken aard een karakter is, dat enkel door straatindrukken is gevormd.

't Is waar: plaatsgebrek binnen de woning belet soms aan de ouders, van hun jeugdig kroost daarbinnen te houden, — daar hebben wij vroeger nog over gehandeld — maar toch, van de twee kwalen één, moet men de beste nemen, en met nu wat opoffering te doen, zal men later, over de vroeger gedane moeite, tevreden zijn.

Genoeg nu.

Wij hebben voorwaar de gansche opvoeding der jeugd niet besproken, doch enkel in korte woorden de twee bijzonderste punten.

Ouders, wilt eens nadenken. En indien gij ondeugende kinderen hebt, overweegt eens goed of gij zelven hun het slechte voorbeeld niet geeft; zoo neen?.... vraag u dan af, of gij ze genoeg bewaakt.

Op eene dezer twee vragen zult gij een zeker antwoord ontvangen; en indien dan misschien eenige verbetering mogelijk is, dan zult gij deze kunnen doen.

Benoemingen.

De benoeming van M. Nelissen tot het ambt van hoofdonderwijzer der gemeente jo genschool, schijnt niet in de goesting te zijn van het geuzenbladje. De liberale gazet valt, desaangaande, hevig tegen de katholieke regeering uit. Natuurlijk zal deze laatste daar niet zeer gevoelig aan weezen. En nogtans, met den beraden wil der wereld, is het ons onmogelijk, in den zouteloozen rimram van het geuzenbladje, iets ernstigs te vinden tegen de handelwijze der katholieke regeering. Want wij zijn van gedacht dat scheldwoorden en grove aantijgingen geene proeven zijn.

Dat het tongersch geuzenbladje, jaar in, jaar uit, de stedelijke regeering bekwibbele, daar is niets in wat ons kan verwonderen. Nogtans zouden wij wat meer goede trouw bij het geuzenbladje willen vinden.

Wij zullen hier heel eenvoudig de feiten aanhalen en alzoo toonen wat de hatelijke uitvallen en de hotklinkende woordenkramerij van het tongersch geuzenbladje beteekenen.

Bezit M. Nelissen niet èn de bekwaamheid èn de diplomas vereischt tot het vervullen van het ambt dat hem toevertrouwd is? Is hij niet èn de oudste èn het langste in functie der candidaten die in tegenwoordigheid stonden? Want het ware kinderachtig te komen beweren dat de jaren in het vrij onderwijs doorgebracht niet in rekening mogen genomen worden. Voor ons tellen de jaren in het vrij onderwijs doorgebracht, tijdens de dwingelandij van den grafmaker Van Humbeek, onzaliger gedachtenis, als oorlogsjaren die als dubbel moeten gerekend worden. Geen enkele katholiek zal over dit punt anders redeneeren.

Eindelijk, gedurende de lange jaren welke hij in het onderwijs doorbracht, heeft M. Nelissen niet steeds zijn ambt vervuld tot de grootste voldoening van zijne oversten, van zijne leerlingen en van de ouders dezer laatsten? Heeft hij niet de diepe achting verworven van al degenen die hem kennen?

Het tongersch geuzenbladje zal onze vragen onbeantwoord laten, doch onze medeburgers zullen ze, in zijne plaats, beantwoorden.

In de oogen van het geuzenbladje, is dit alles van geenen tel, M. Nelissen is katholiek, en dit is de hoofdzaak voor het liberaal organtje.

Ziedaar wat aanleiding geeft tot al dat ijdel gekef van het geuzenbladje! Ziedaar wat het voorwendsel is van die hevige en zotte uitvallen tegen al wat van kort of van verre betrekking heeft met onze katholieke regeering!

Vindt gij niet, geachte lezer, dat de handelwijze van het geuzenbladje belachelijk zou zijn zoo zij niet vooral hatelijk ware?

Onze medeburgers zullen kort recht met al die aantijgingen maken. Zij zullen ze verachten en ze minachten gelijk zij het verdienen.

Dit zal de straf zijn van die liberale schrijvelaars die voor niets terug doiezen als het de beknibbeling van onze verdienstelijke katholieke regeering geldt.

NIEUWS uit de stad en de omstreken

De dappere meesters van het uitmuntend **St-Joseffs Patronaat**, kunnen met recht fier zijn over den schitterenden en welverdienden bijval dien zij verleden zondag verworven hebben. De groote zaal der Concordia was eivol. Zelden hebben wij zulke menigte de ruime lokalen van onzen katholieken kring zien vervullen.

Onze bevolking kent en het verheven doel dat het patronaat beoogt en het merkwaardig tooneelkundig talent dat de verknochte meesters van dit zoo verdienstelijk werk kenmerkt. Door talrijk naar de Concordia toe te stroomen, genoten onze medeburgers de dubbele voldoening aan den bloei van een uitmuntend maatschappelijk werk bij te dragen en tevens eenen zeer aangenamen avond te sluiten.

Le Moulin du Chat qui fume, blijspel in een bedrijf, door Ch. Leroy-Villars en het *Testament van Oom Lieinus*, blijspel in drie bedrijven, door M. den Advokaat Jozef Massa, genoten den grootsten, den meest verdienden bijval. Onder de uitvoering van het vlaamsch stuk, gewrocht van

---

TONGEREN, DEN 8 JANUARI 1898.

DE HUT

VAN

ONKEL TOM

4de VERVOLG.

— Aan dat schepsel? Onmogelijk! Dat kunt gij niet ernstig meenen.

— Het spijt mij het te moeten zeggen. Ik heb toegestemd om Tom te verkoopen.

— Wat, onzen Tom? Dien goeden trouwen man, die van kinds af uw trouwe dienaar is geweest? O Shelby, en gij hebt hem nog zijne vrijheid beloofd, gij en ik hebben hem er honderdmalen van gesproken. Wel, nu kan ik alles gelooven; nu kan ik zelfs gelooven dat gij den kleinen Harry zoudt verkoopen, arme Eliza's eenig kind! zegde mevrouw Shelby op eenen toon tusschen smart en verontwaardiging.

— Welnu, daar gij alles weten moet, het is zoo. Ik heb toegestemd om Tom en Harry beiden te verkoopen; en ik weet niet waarom ik aangezien moet worden, alsof ik een monster was, omdat ik doe wat iedereen alle dagen doet.

— Maar waarom die te kiezen uit al de anderen? zegde mevrouw Shelby. Waarom die te verkoopen van allen op het goed, als gij dan verkoopen moet?

— Omdat zij van allen den hoogsten prijs zullen opbrengen, dat is het waarom. Ik zou nog wel anders kunnen kiezen, als gij wilt. De kerel heeft mij een hoog bod voor Eliza gedaan, als dat u beter zou bevallen.

— Die ellendeling! riep mevrouw Shelby met hevigheid uit.

— Welnu, daar luisterde ik geen oogenblik naar. Om uw gevoel te sparen wilde ik niet. Dank mij ten minste daarvoor.

— Vergeef mij, lieve! zegde mevrouw Shelby zich bedenkende. Ik ben haastig geweest. Ik werd verrast en was geheel niet hierop voorbereid. Maar gij wilt mij toch wel voor die arme schepsels laten spreken. Tom is edelaardig en trouw, even ontwijfelbaar als hij zwart is. Ik geloof waarlijk dat hij zijn leven voor u laten zou, als het van hem gevraagd werd.

— Dat weet ik, dat zeg ik ook. Maar wat baat dat alles? Ik kan mij anders niet helpen.

— Waarom offert gij niet iets anders op? Ik ben gewillig om mijn deel van ontbering te dragen. O Shelby, ik heb getracht, zoo getrouw getracht als eene christelijke vrouw behoort te doen, om mijn plicht aan die arme, eenvoudige, afhankelijke schepsels te vervullen. Ik heb mij hunner aangetrokken, hen onderwezen; over hen gewaakt, en jarenlang al hunne kleine zorgen en genoegens gekend; en hoe kan ik ooit mijn hoofd weder onder hen ophouden, als wij om eene nietige winst zulk een trouw en vertrouwelijk dienaar als dien goeden Tom verkoopen, en hem in een oogenblik losrukken van alles wat wij hem hebben leeren liefhebben en waardeeren? Ik heb hem de plichten tusschen de leden eener familie, tusschen ouders en kinderen, tusschen man en vrouw leeren kennen; en hoe kan ik het nu aanzien, zoo openlijk te toonen dat wij ons om geen band, geen plicht, geene betrekking bekommeren als het om geld te doen is? Ik heb met Eliza over haar kind gesproken, over haren plicht jegens hem als eene christelijke moeder, om over hem te waken, voor hem te bidden en hem christelijk op te voeden, en wat kan ik nu zeggen als gij hem wegrukt en hem verkoopt met lichaam en ziel aan een slecht, goddeloos man, alleen om wat geld te besparen? Ik heb haar gezegd dat eene ziel meer waard is dan al het geld op de wereld, en hoe zal zij mij gelooven, als zij ons ziet omkeeren en haar kind verkoopen? verkoopen misschien tot zeker verderf voor lichaam en ziel!

— Het spijt mij dat gij het zoo voelt, Emily, waarlijk het spijt mij! zegde Shelby hierop, en ik eerbiedig uw gevoel ook, hoewel ik niet zeggen kan dat ik er ten volle in deel; maar ik zeg u nu plechtig: het baat niet, kan mij anders niet helpen. Ik had u dit niet willen zeggen, Emily, maar met ronde woorden: ik heb geen andere keus dan tusschen deze twee te verkoopen en alles te verkoopen. Zij moeten gaan of alles moet weg. Haley is in het bezit van eene hypotheek gekomen die, als ik zou niet terstond afdoen, alles zal wegnemen. Ik heb samenschaapt en heb geleend, bijna gebedeld, en de prijs van deze twee was nog noodig voor het tekort. Ik moest hen afstaan. Haley had zien in het kind, hij wilde de zaak zoo schikken en anders niet. Ik was in zijne macht, ik moest het doen. Als het u zoo verdriet dat zij verkocht worden, zou het dan beter zijn alles te verkoopen?

Mevrouw Shelby stond eene poos als versteend. Eindelijk zich omkeerende naar hare toilettafel, verborg zij haar gelaat in hare handen en slaakte een kermeenden zucht.

— Dat is Gods vloek op de slavernij! een bitter, diep vervloekt ding! een vloek voor den meester en een vloek voor den slaaf! Het was dwaas van mij te denken, dat ik iets goeds kon maken uit zulk een doodelijk kwaad. Het is eene zonde een slaaf te hebben onder wetten gelijk de onze. Ik heb altijd gevoeld dat het zoo was. Ik voelde het reeds als een kind, en nog meer toen ik in de kerk was gekomen; maar ik dacht dat ik het zou kunnen verbloemen en vergulden, ik dacht dat ik door goedheid, zorg en onderwijs den toestand van mijne slaven en slavinnen beter zou kunnen maken dan de vrijheid! O hoe dwaas!

— Maar vrouw, gij wordt geheel een abolitionist.

— Abolitionist! Als zij alles van de slaverij wisten wat ik weet, dan zouden zij kunnen spreken! Zij behoeven er ons niets van te zeggen. Gij weet wel dat ik nooit de slaverij voor rechtvaardig en goed heb gehouden, nooit gesegen was om slaven in eigendom te hebben.

— Daarin verschilt gij dan van vele wijze en godvruchtige lieden, zegde Shelby. Gij herinnert u de preek van mijnheer B. nog wel, verleden zondag?

— Ik wil zulke preeken niet hooren. Ik hoop dien mijnheer B. nooit weder in onze kerk te hooren. Predikers kunnen misschien het kwaad niet stuiten, kunnen het evenmin genezen als wij, maar het verdedigen! dat streed altijd tegen mijn gezond verstand. En ik denk dat zij ook niet veel waarde aan die preek hebt gehecht.

— Wel, ik moet zeggen, antwoordde Shelby, dat die dominees de zaak somtijds verder drijven dan wij, arme zonderen, eigenlijk zouden durven doen. Wij, mannen van de wereld, moeten voor sommige dingen de oogen dichtknijpen en gewennen ons aan veel wat eigenlijk niet naar behooren is; maar het bevalt ons toch niet als vrouwen en dominees zoo volmoedig spreken en in zaken van zed-leer of beschiedenheid nog verder gaan dan wij. Maar nu, lieve, vertrouw ik dat gij de noodzakelijkheid intiet en begrijpt dat ik het beste gedaan heb wat de omstandigheden veroorloofden.

— O ja, ja, antwoordde mevrouw Shelby haastig en futselde verstroomd met hare gouden horlogie. Ik heb geene juweelen van eenige waarde, vervolgde zij peinzend, maar zou die horlogie niet iets kunnen doen? Zij was duur toen zij gekocht werd. Als ik ten minste Eliza's kind kon redden, zou ik alles willen opofferen wat ik heb.

— Het spijt mij, het spijt mij zeer, Emily, zegde Shelby, dat gij u dit zoo aantrekt; maar het kan niet baten. Om de waarheid te zeggen, Emily, het is gedaan, de koopbrief is reeds geteekend en in Haley's handen, en gij moet dankbaar zijn dat het niet erger is. De man had het in zijne macht om ons geheel te ruineeren, en nu is hij voorgoed heen. Als gij den man zoo goed hadt gekend als ik, zoudt gij denken dat wij er nog gelukkig van zijn afgekomen.

— Is hij dan zoo hardvochtig?

— Wel, hij is eigenlijk niet barbaarsch, maar een man zonder gevoel, een man, die aan niets dan handel en voordeel denkt, zoo koud en onbarmhartig als de dood en het graf. Hij zou zijne eigene moeder verkoopen voor eene goede wiest, en dat zonder de oude vrouw eigenlijk kwaad te willen doen.

— En die ellendeling is nu eigenaar van onzen goeden, trouwen Tom en van Eliza's kind!

— Wel, lieve, ik moet zeggen dat het mij zelf hard valt en ik er niet gaarne aan denk. Haley wil haast maken en morgen bezit van hen nemen. Ik zal vroeg mijn paard laten voorbrengen en uitrijden. Ik kan Tom niet meer zien; het kan niet anders. En gij moest liefst een toertje gaan doen en Eliza medenemen. Laat het gedaan worden terwijl ik buiten het gezicht is.

— Neen, neen, antwoordde mevrouw Shelby. Ik wil in geenerlei opzicht medeplichtige of helper bij deze wreedheid zijn. Ik zal den armen Tom, God helpe hem, gaan bezoeken in zijne droefheid. Zij zullen in allen gevalle zien dat hunne meesteres met hen en voor hen kan gevoelen. En Eliza, daaraan durf ik niet denken. De Heer vergeve ons! Wat hebben wij gedaan, dat deze wreede noodzakelijkheid ons overkomen moet?

Dit gesprek werd door iemand beluisterd, zonder dat de sprekers iets daarvan konden vermoeden.

De kamer had eene groote kast, die met eene andere deur in den gang uitkwam. Toen mevrouw Shelby Eliza wegzond, had deze in haren koortsachtigen angst aan die kast gedacht. Daar verborgen en met haar oor dicht voor eene reet in de deur, had zij geen woord van het gesprokene gemist.

Toen de stemmen zwegen, stond zij op en sloop stil heen. Bleek, huiverende, met strakke trekken en dichtgekeepen lippen, scheen zij een geheel ander wezen te zijn dan de zachtaardige, vreesachtige vrouw, die zij tot nog toe geweest was. Zij ging voorzichtig den gang langs, bleef een oogenblik staan voor de deur harer meesteres, hief in een stil gebed hare handen ten hemel op en sloop toen even zacht naar hare eigene kamer. Deze was een stil, net vertrekje op dezelfde verdieping, waar hare meesteres sliep. Het had een zonnig venster met een fraai uitzicht, waarvoor zij dikwijls zingende zat te naaien; er stond een kastje met boeken en eenige kleine geschenken; daar had zij hare eenvoudige kleederen in de kast en de ladetafel; daar, kortom, was ze tehuis, en daar was zij over het geheel gelukkig geweest. Maar daar op het bed lag haar sluimerend kind, met de lange krullen achteloos over de gesloten oogjes, het roode monde half geopend, de mollige handjes op het dek en een glimlach als een zonnestraal over het geheele gezichtje.

— Arme jongen! Arm kind! zegde Eliza. Zij hebben u verkocht; maar uwe moeder zal u nog redden.

Geen traan viel op de peluw. In zulk eene benauwdheid heeft het hart geene tranen; het laat alleen bloed droppelen en bloedt in stilte leeg. Zij nam een stuk papier en schreef daarop haastig met potlood:

« O, mevrouw, lieve meesteres! houdt mij niet voor ondankbaar, denk toch niet hard over mij. Ik heb alles gehoord wat gij en de meester van avond gezegd hebt. Ik ga beproeven of ik mijn kind kan redden, gij zult mij daarom niet veroordeelen. God zegene en beloone u voor al uwe goedheid. »

Haastig dit brieftje gevouwen en geadresseerd hebbende, gingzij naar de ladetafel en maakte een pakje kleederen voor haar kind, dat zij met een zakdoek stevig om haar middel vastbond; en zoo treder is het geheugen eener moeder, dat zij zelfs in den angst van dat uur niet vergat een paar geliefkoosde stukjes speelgoed in te pakken, en een bont geschilderd papegaaitje te bewaren om hem te vermaken, als zij hem zou moeten wekken. Het was eenigszins moeilijk den kleinen slaper wakker te krijgen; maar ten laatste zat hij toch overeind en speelde met zijn vogeltje, terwijl zijne moeder haren hoed opzette en haren doek omsloeg.

— Waar gaat gij naar toe, moeder? zegde hij, toen zij met zijn kleedje en mutsje naar het bed kwam.

Zijne moeder kwam nog nader en zag hem zoo ernstig in de oogen, dat de kleine terstond begreep dat het om iets buitengewoons te doen was.

— Stil! zegde zij. Harry moet niet hard spreken of zij zullen ons hooren. Er zal een boos man komen, om den kleinen Harry van zijne moeder af te nemen en ver weg te brengen; maar moeder wil hem dat niet laten doen. Zij zal haar kindje aankleeden en met hem wegloopen, zoodat de leelijke man hem niet krijgen kan.

Met deze woorden had zij haar knaapje zijn eenvoudig kleedje reeds aangetrokken. Zij nam hem op den arm, fluisterde hem nog eens toe dat hij heel stil moest wezen, opende de deur van hare kamer, die op de veranda uitkwam, en sloop zonder eenig gedruisch te maken naar buiten.

Het was een heldere, vriezende nacht met sterrenlicht, en de moeder wikkelde haar doek om het kind, dat zich stom van onbestemden angst om haren hals vastklemde.

De oude Bruno, een groote Newfoundlandsche hond, die aan het eind der veranda sliep, brommend op, toen zij naderde, maar herkende zijnen naam uit, en het dier, dat zijne leerling en speelmakker van haar was, en gereedgelegen te kwispelstaarten en volgde haar te bekomen

contings